

Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία: Διεθνής υποχρέωση η προστασία της Μονής της Χώρας - Φορείς και ΕΕ να εξαντλήσουν κάθε σύννομη προσπάθεια

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Ως διεθνή υποχρέωση χαρακτηρίζει η Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία την ανάγκη να διατηρηθεί αλώβητο το λαμπρότερο δείγμα βυζαντινής διακόσμησης της παλαιολόγειας περιόδου, η [Μονή της Χώρας](#), η οποία από τις 6 Μαΐου λειτουργεί ως τζαμί μετά την εφαρμογή απόφασης την οποία είχε λάβει το τουρκικό κράτος.

Σε ανακοίνωσή της η Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία δηλώνει την πλήρη αντίθεσή της με την ενέργεια αυτή και επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι: *“Από τις 6 Μαΐου 2024 το μοναδικό αυτό μνημείο επαναλειτουργεί πλέον ως τζαμί και έως τώρα τα ψηφιδωτά του κυρίως ναού έχουν καλυφθεί με πρόσθετες κατασκευές, γεγονός που αντίκειται στην αρχή του σεβασμού της ιστορικής ταυτότητας του μνημείου και παράλληλα εγκυμονεί κινδύνους για την περαιτέρω κατάσταση του ευαίσθητου διακόσμου”*.

Η Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία, η οποία μελετά την Βυζαντινή και Αρχαιολογία και τέχνη από το 1844, έτος κατά το οποίο και ιδρύθηκε, αντιτίθεται στις ενέργειες και με ιδιαίτερη ανησυχία καλεί τους διεθνείς οργανισμούς τους εντεταλμένους για την προστασία των πολιτισμικών αγαθών και την ηγεσία της ΕΕ να εξαντλήσουν κάθε σύννομη προσπάθεια εφαρμογής του θεσμικού καθεστώτος προστασίας και των διεθνών συμβάσεων που διέπουν τα μνημεία τα εγγεγραμμένα στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς.

ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1884

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Αθήνα, 12 Μαΐου 2024

Η πρόσφατη υλοποίηση προηγούμενης απόφασης της τουρκικής κυβέρνησης για την επαναλειτουργία ως τεμένους του καθολικού της Μονής της Χώρας στην Κωνσταντινούπολη, βρίσκει τη Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία σε πλήρη αντίθεση.

Το κορυφαίο μνημείο του ευρωπαϊκού πολιτισμού και μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς, ο βυζαντινός ναός που αφιερώθηκε στον Σωτήρα Χριστό, κτίστηκε πάνω σε παλαιότερο κτίσμα στα τέλη του 11ου, επισκευάστηκε ριζικά στις αρχές του 12ου και ανακαινίστηκε στις αρχές του 14ου αιώνα από τον μέγα λογοθέτη Θεόδωρο Μετοχίτη, σπουδαίο λόγο της εποχής, επί αυτοκράτορα Ανδρονίκου Β' Παλαιολόγου. Ο Μετοχίτης πρόσθεσε στο αρχικό κτίσμα τον εξονάρθηκα και στη νότια πλευρά το τσιφινδάρνικ, το παρεκκλήσιο του. Στη συνέχεια, μεταξύ των ετών 1316-1320, ο ναός διακοσμήθηκε με ψηφιδωτά και το παρεκκλήσιο με τοιχογραφίες που χαρακτηρίζονται από την επιστροφή στις πλαστικές αξίες της ύστερης Αρχαϊότητας, αποδοσμένες με υπεργλυφική έκφραση σε μία παραλλαγή που διακρίνεται για την κομψότητα, τη χάρη και την ευγένεια των μορφών.

Το μοναδικό αυτό μνημείο είχε μετατραπεί σε τέμενος επί σουλτάνου Βαγιαζίτ Β' (1481-1512), και ο μνημειακός διάκοσμός του είχε καλυφθεί. Οι εργασίες του Αμερικανικού Βυζαντινού Ινστιτούτου και του Dumbarton Oaks στη δεκαετία 1948-1958 αποκατέστησαν το μνημείο, το οποίο έκτοτε λειτουργούσε ως μουσείο με υψηλή επισκεψιμότητα, συγκεντρώνοντας το διεθνές ενδιαφέρον των απλών επισκεπτών και των ειδικών.

Από τις 6 Μαΐου 2024 το μοναδικό αυτό μνημείο επαναλειτουργεί πλέον ως τζαμί και έως τώρα τα ψηφιδωτά του κυρίως ναού έχουν καλυφθεί με πρόσθετες κατασκευές, γεγονός που αντίκειται στην αρχή του σεβασμού της ιστορικής ταυτότητας του μνημείου και παράλληλα εγκυμονεί κινδύνους για την περαιτέρω κατάσταση του ευαίσθητου διακόσμου.

Η Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία αντιτίθεται στις ενέργειες αυτές και με ιδιαίτερη αγωνία για την τύχη της Μονής της Χώρας εν συνόλω, καλεί την ύστατη αυτή στιγμή τους διεθνείς οργανισμούς τους εντεταλμένους για την προστασία των πολιτισμικών αγαθών και την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εξαντλήσουν κάθε σύννομη προσπάθεια εφαρμογής του θεσμικού καθεστώτος προστασίας και των διεθνών συμβάσεων που διέπουν τα μνημεία τα εγγεγραμμένα στον κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς.

Η ανάγκη να διατηρηθεί αλώβητο το λαμπρότερο δείγμα βυζαντινής διακόσμησης της παλαιολογικής περιόδου που έχει διασωθεί είναι διεθνής υποχρέωση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΧΑΕ

Έδρα: Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, Βουλ. Σοφίας 22, 106 75 ΑΘΗΝΑ, τηλ. 213 213 9556
www.chae.gr • e-mail: chae.society@gmail.com
facebook: Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία • Christian Archaeological Society
<https://independent.academia.edu/ΧριστιανικήΑρχαιολογικήΕταιρεία/ChristianArchaeologicalSociety>

Απογοήτευση από την ελληνική πλευρά

Το ζήτημα της μετατροπής της Μονής της Χώρας σε τζαμί θα τεθεί από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη κατά τη σημερινή συνάντηση την οποία θα έχει στην Άγκυρα με τον Τούρκο πρόεδρο, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Η συνάντηση μπορεί να πραγματοποιείται σε μία χρονική περίοδο που οι δύο χώρες διάγουν περίοδο σχετικής ηρεμίας, ωστόσο η πρόσφατη απόφαση της Τουρκικής πολιτείας να εφαρμόσει την απόφασή της για μετατροπή της Μονής της Χώρας σε τζαμί έχει φέρει απογοήτευση και δυσaréσκεια στην χώρα μας. Μάλιστα, όπως ήδη έχει ανακοινώσει, ο κ. Μητσοτάκης αναμένεται να θέσει το ζήτημα στον Τούρκο πρόεδρο.

Σε χθεσινή του συνέντευξη στην φιλοκυβερνητική εφημερίδα Milliyet, εξέφρασε τη δυσaréσκειά του για τις αποφάσεις των τουρκικών αρχών να λειτουργήσει τόσο η βυζαντινή Μονή της Χώρας ως τζαμί όσο και η Αγία Σοφία.

«Είμαι πολύ απογοητευμένος από την πρόσφατη απόφαση των τουρκικών αρχών να λειτουργήσει η βυζαντινή Μονή της Χώρας ως τζαμί, καθώς και από την παλαιότερη σχετική απόφαση για την Αγία Σοφία. Οι αποφάσεις αυτές έρχονται σε αντίθεση με τον οικουμενικό χαρακτήρα των μνημείων και την κοινή μας προσπάθεια να καλλιεργηθεί αμοιβαία κατανόηση. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να εργαστούμε προς την κατεύθυνση να χτίζουμε διαρκώς περισσότερες γέφυρες μεταξύ των λαών μας», είπε. ([Διαβάστε ΕΔΩ την συνέντευξη](#)).

Σε συνέντευξή του στη Βραδυνή της Κυριακής ο Υπουργός Εξωτερικών, Γιώργος Γεραπετρίτης, ρωτήθηκε και για το ζήτημα αυτό και το κατά πόσο πιστεύει ότι είναι μία κίνηση η οποία ευνοεί τη τη συζήτηση με την Τουρκία λίγες μέρες πριν την επίσκεψη του Πρωθυπουργού αυτή.

“Κατ’ αρχάς να επισημάνουμε ότι η απόφαση για τη μετατροπή της Μονής της Χώρας σε λατρευτικό χώρο, σε τζαμί, έχει ληφθεί ήδη από το 2020 και πλέον ανακοινώθηκε η υλοποίησή της, όπως και σε περίπου 200 άλλα σχετικά μνημεία στην Τουρκία. Η θέση μας είναι σαφής. Είναι απογοητευτικό στη φάση στην οποία βρισκόμαστε, σε μία φάση που προσπαθούμε να χτίσουμε εμπιστοσύνη και αμοιβαία κατανόηση, να έχουμε τέτοια γεγονότα. Και τούτο, διότι αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι η Μονή της Χώρας έχει έναν υψηλότατο συμβολισμό για την Ελλάδα, έχει όμως μία αυταξία και για την πολιτιστική Οικουμένη. Αποτελεί ένα βυζαντινό μνημείο απaráμιλλης αξίας και η αλλοίωση του οικουμενικού της χαρακτήρα αποτελεί ένα σφάλμα το οποίο δεν θα έπρεπε να είχε συμβεί”, απάντησε.